

jeg blot erindre om, at man har et gammelt Regnskab for en Gaard paa 6 Tdr. Hartkorn, 60 Tdr. Land, netop fra det Aar, jeg nævnedes — derfor valgte jeg det —, og at d er er hele den kontante Oms etning, Udgift og Indt egt, tilsammen omtrent 473 Kr. Den samme Gaard vilde i Tiden før Krigen give en Oms etning af 11,000—12,000 Kr. Regnskabet viser os i sine faa Poster klart, paa hvilket Lavpunkt Levefoden den Gang stod. Udgiftposterne er nemlig følgende: Skatter 91 Kr. 78  re, L n til en Karl, en Dreng og en Pige for hele Aaret 84 Kr. 24  re, Smede- og Hjulmandsl n 8 Kr. 32  re. Sild, Salt, Tjære og Tran, det vil altsaa sige alt, hvad der svarer til, hvad vi nu kalder H rkram og Urtekram, 33 Kr. 80  re, Herskabs- og Kongerejser, hvilket ogsaa er en Slags Skat, 9 Kr. 36  re. Det bliver tilsammen en kontant Udgift af 227 Kr. 50  re. Hvordan var Levefoden paa saadan en Gaard? Den daglige Kost var naturligvis Gr d, kogt i Vand, kun ved de store Højtider fik man en Smule Flæsk, en Smule saltet Sild eller lignende. Mælk var der selvfølgelig ikke, undtagen netop i den Tid, da Kreaturerne gik paa Græs, Staldfodringen var saa elendig, at K rne ikke kunde malkes om Vinteren. Og selve Kreaturerne var naturligvis af en Kvalitet og i en Stand, at de vilde være usælgelige i Nutiden. Med andre Ord: Mellem Levefoden den Gang og nu er der et Svælg.

Og naar den ærede Ordfører henviste til den vældige Prioritetsgæld og sagde, at det var F lgen af det kapitalistiske System, vil jeg dog erindre om, at heldigvis den langt overvejende Del af denne Prioritetsgæld netop er optaget for at gøre det muligt at føre Driften frem fra at være ekstensiv, som den var den Gang, til at være intensiv, som den er nu, det vil sige en Drift, der kræver helt andre og bedre Redskaber, en helt anden, bedre og større Besætning, nye Bygninger o. s. v. At der, efterhaanden som Producenterne har faaet større Omsætning, altsaa flere rede Penge mellem Hænder, ved Siden af det, der er anvendt paa produktiv Maade, ogsaa er anvendt Penge paa uproduktiv Maade, er sikkert nok. Det viser tydeligt vore Indf rselslister baade for By og for Land. Der er spist for mange Penge op, drukket, danset, teatret for mange Penge op o. s. v., men det hører alt sammen med til den Levefodens Højnelse, som vi maa komme bort fra, og med Hensyn til

hvilken vi under disse sørgelige Forhold har faaet en ret god Lære.

Hvis Forslagsstillerne har tænkt paa de monopolagtige Bedrifter alene, hvis det ikke har været Meningen tillige at foranstalte en Undersøgelse ud fra det socialdemokratiske Synspunkt, som skulde vise, at hele det kapitalistiske System var uheldigt, og at man burde afl se det med det socialistiske, hvis man altsaa har villet undersøge, hvorledes indenfor den i øjeblikket givne kapitalistiske Stat disse monopoliserede Bedrifter virker, maatte man have affattet Forslaget til Beslutning paa en helt anden Maade, end det nu er sket. Jeg kunde tænke mig, at man f. Eks. vilde stille det op saaledes — uden at jeg vil paastaa, at det ikke kan redigeres bedre —: Under Henvisning til de Ulykker for Stat og Folk, som Privatmonopolerne i den f r-kapitalistiske Periode har afstedkommet, skal Kommissionen undersøge de økonomiske, tekniske og sociale Fordele og Farer, som knytter sig til Nutidens koncentrerede Bedrifter — hvis man vil bruge dette sidste Udtryk. Vil man bruge det Udtryk, som er anvendt i Beslutningen, og som jeg finder mindre heldigt, skal der staa: monopolagtige Bedrifter. Hvis man affattede Forslaget til Beslutning paa den Maade, havde man et sikkert Grundlag at staa paa. Farerne ved Privatmonopoliseringen af Produktionsmidlerne har været fremme i tidligere Tid, som jeg allerede har udtalt, og i f r-kapitalistisk Tid i en Maalestok, som g r det fuldt berettiget, at man overfor den nuværende Udvikling af privat-monopolistiske Bedrifter spørger sig selv: Skal vi opleve, at det kommer igen, skal vi dog ikke i Tide undersøge, om denne Fare virkelig er til Stede, i hvilken Grad den er til Stede, og eventuelt hvilke Forholdsregler der kan tages overfor den? Saaledes formuleret vil ganske vist det første Stykke blive et Par Linier længere end de $1\frac{1}{2}$ Linier, som Forslaget indeholder, men til G ngs ld vil man saa kunne spare hele det andet Stykke, og selvfølgelig maatte saa ogsaa et saadant Forslag indbringes paa et Tidspunkt, hvor en Kommission, som paa sig dette overordentlig betydelige, omfattende og vanskelige Arbejde, havde en rum Tid for sig, i hvilken den kunde blive siddende.

Det interesserede mig meget at høre, hvad det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) oplyste om de Forhandlinger, der var blevet ført paa den grundlovgivende Rigsforsamling. Jeg forbavsedes over, at